

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH280049
NAZWA
OBSZARU Niecka Skaliska

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH280049	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Niecka Skaliska

1.4. Data opracowania 2006-05	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2017-07
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MŚ z dn. 11 maja 2017 r. w spr. soo Niecka Skaliska (PLH280049)

Wyjaśnienia:	Powiększenie pow. - 11.2019 r.
--------------	--------------------------------

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
21.9362

Szerokość geograficzna
54.2807

2.2. Powierzchnia [ha]:
11385.72

2.3. Obszar morski [%]
0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL62

Warmińsko-Mazurskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3150			13.5		M	B	C	B	C
6430			0.5		M	D			
6510			2.27		M	B	C	A	C
7140			24.0		M	C	C	C	C
9170			91.26		M	B	C	B	C
91D0			775.15		M	A	C	B	B
91E0			35.32		M	A	C	B	B
91F0			18.0		M	C	C	A	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
F	1130	Aspius aspius			p				R	P	C	C	C	C
A	1188	Bombina bombina			p	1	125	i	C	P	C	B	C	C
M	1352	Canis lupus			p	4	12	i	R	M	C	A	C	B
M	1337	Castor fiber			p	32	64	i		M	C	A	B	B
F	1149	Cobitis taenia			p				R	P	C	C	C	C
F	1163	Cottus gobio			p				R	P	C	C	C	C
F	1096	Lampetra planeri			p				R	G	D			
I	1042	Leucorhinia pectoralis			p	2	10	i	V	M	C	C	C	C
M	1355	Lutra lutra			p	15	20	i	C	M	C	B	C	C
I	1060	Lycaena dispar			p	51	100	i	V	M	C	B	C	B
M	1361	Lynx lynx			p				V	M	D			
F	1145	Misgurnus fossilis			p				R	P	C	A	C	B
F	5339	Rhodeus amarus			p				R	G	C	C	C	C
A	1166	Triturus cristatus			p				C	DD	C	C	C	C
I	1032	Unio crassus			p				V	P	C	C	C	C

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Pokrycie

Klasa siedliska przyrodniczego	[%]
N10	18.77
N19	13.99
N23	0.33
N17	13.96
N16	12.11
N07	0.51
N12	40.32
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar Niecki Skaliskiej położony jest w północno-wschodniej części woj. warmińsko-mazurskiego na terenie gmin Banie Mazurskie (powiat gołdapski) i Budry (powiat węgorzewski). W regionalizacji fizycznogeograficznej (wg. J. Kondrackiego 2001) należy on do mezoregionu Kraina Węgorapy (842.84).

Rzeźba tego regionu jest charakterystyczna, jest to bowiem niecka zagłębienia końcowego jednej z faz zlodowaceń północnopolskich, pozbawiona jezior i modyfikowana przez współczesne procesy fluwialne rzek Węgorapy i Gołdapi. Niecka Skaliska otoczona jest z trzech stron wzgórzami morenowymi – od zachodu tworzącymi mikroregion Wyniesienie Pawłowskie, z wysokościami 110-120 m n.p.m. w rejonie obszaru Natura 2000 i maksymalnie ponad 160 m n.p.m. Od południa Nieckę ograniczają położone poza obszarem Natura 2000 wzgórza Gór Piłackich sięgających maksymalnie do wysokości ponad 210 m n.p.m. oraz 120-150 m n.p.m. w sąsiedztwie obszaru Natura 2000. Od wschodu występują Pagórki Rogalskie, tworzące kolejny mikroregion, osiągające maksymalną wysokość ponad 190 m n.p.m. a sąsiedztwie obszaru Natura 2000 130-160 m n.p.m.

Niecka Skaliska jest płaskim obniżeniem wytopiskowym, położonym na wysokości około 92 m n.p.m. W części środkowej oraz południowo-wschodniej i wschodniej występują niewysokie wały piaszczyste, a w części wschodniej także stożek napływowy. Stwierdzona miąższość piasków i żwirów wynosi 5 do 8 m. W obszarze występują także zagłębienia wypełnione łąkami i pyłami, których miąższość dochodzi nawet do 20 m. W części północnej występują także stosunkowo rozległe pokłady torfu, który w mniejszych zasięgach występuje jeszcze w innych częściach Niecki Skaliskiej.

W brzeżnej części Niecki rozwinęły się stosunkowo szerokie lecz płytkie doliny rzek Węgorapy i Gołdapi, które przedostały się na obniżony teren niecki przełomowymi odcinkami przecinającymi Pagórki Pawłowskie na zachodzie (Węgorapa) i wzniesienia morenowe pomiędzy Pagórkami Rogalskimi na wschodzie i Górami Piłackimi na południu (Gołdapa). Rzeka Gołdapa rozwinęła swoją dolinę w części południowej oraz częściowo zachodniej Niecki Skaliskiej wraz z siecią licznych drobnych cieków dopływających. Rzeka Węgorapa wpływa na teren Niecki od strony zachodniej i płynie wzdłuż jej zachodniego i północnego obrzeża szerokimi zakolami meandrowymi. W części zachodniej rzece towarzyszy liczna sieć rowów melioracyjnych. W spłaszczonej części północnej charakterystyczne są łukowe odcinki rzeki z silnie rozwiniętymi zakolami meandrowymi. Zarówno rzeka Węgorapa, jak i Gołdapa wytworzyły liczne starorzecza jeszcze aktualnie w części z zachowanym lustrem wody. Porośnięte brzegi i głęboczki w korytach tych rzek stwarzają dobre warunki bytowania i rozrodu ryb reofilnych.

Na terenie prawie całej Niecki Skaliskiej wody gruntowe występują stosunkowo płytko, często lustro tych wód występuje na powierzchni, powodując rozległe zabagnienia. W XIX i na początku XX wieku utworzono sieci melioracyjne na terenie całej Niecki Skaliskiej, także w jej centralnej zalesionej części. W środkowej części powstał Kanał Brożajcki, o długości 7,6 km, łączący na południu Gołdapę z Węgorapą w części północnej. Wskutek szybkiego przerzucenia nim wód Gołdapi do Węgorapy wytworzyło się odwodnienie doliny Gołdapi w okolicy Budr oraz ograniczenie naturalnych wylewów rzek. W pobliżu wylotu Kanału Brożajckiego do Węgorapy uruchomiono w latach 90-tych XX wieku MEW Brożajcie o wysokości spadu 3,8 m. Jaz piętrzący nie jest wyposażony w przepławkę umożliwiającą wędrówkę ryb i innych organizmów.

Na terenach leśnych dominują bory świerkowe i sosnowe, rosnące na znacznym obszarze na podłożu torfowym. Lasy zajmują około 45% powierzchni Niecki. Wśród lasów, obok grądów i borów mieszanych zachowała się mało zniekształcona świerczyna na torfie.

4.2. Jakość i znaczenie

Obszar Natura 2000 Niecka Skaliska PLH280049 wyróżnia się obecnością licznych, dobrze zachowanych stanowisk świerczyny borealnej na torfie - zespołu *Sphagno girgensohnii-Piceetum*, który występuje wyłącznie w północno-wschodniej części kraju. Otoczone borami naturalne tarasy zalewowe rzeki Bachutki kryją fragmenty bardzo dobrze zachowanych łągów jesionowo-olszowych ze stanowiskami pióropusznika strusiego. Na gruntach świeżych i wilgotnych występują liczne stanowiska lasów grądowych i łągów dębowo-wiązowo-jesionowych, z których najlepiej zachowane jest stanowisko w historycznym miejscu w pobliżu wsi Rapa, otaczające grobowiec rodzinny von Farenheidów. Rzeki Gołdapa i Węgorapa posiadają naturalne koryta i liczne starorzecza, w których stwierdzono występowanie zbiorowisk roślinnych związków Potamion i Nymphaeion. Na ekstensywnie zagospodarowanych brzegach cieków występują ziołorośla nadrzeczne z kielisznikiem zarośliowym, sadźcem konopiastym (rzęd *Convolvuletalia sepium*). W głębi zwartego kompleksu borów świerkowych znajduje się torfowisko Minta, z charakterystyczną toposekwencją zbiorowisk szuwarowych i torfowisk niskich klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*. Znaczną wartością przyrodniczą są liczne łąki, dotąd ekstensywnie użytkowane w sposób tradycyjny, z zachowaną strukturą gatunkową łąk wilgotnych związków *Calthion*, *Filipendulion*, oraz łąk świeżych związku *Arrhenatherion elatioris*.

Do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Niecka Skaliska PLH280049 należą niżej opisane typy siedlisk przyrodniczych oraz gatunki zwierząt.

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* Zbiorniki eutroficzne na terenie Niecki Skaliskiej reprezentowane są przez Węgorapę oraz przez jedno jezioro, powstałe w centrum torfowiska Minta (Cichocki Z.). Względna powierzchnia tego siedliska została oceniona na ocenę C, tj. stanowi ono 0-2% powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce. Jego stopień reprezentatywności oraz stan zachowania został określony na poziomie dobrym (B). Stan zachowania starorzeczy jest różny i zależy od stopnia wypłylenia zbiorników oraz sposobu użytkowania rolniczego siedlisk znajdujących się w sąsiedztwie. Stąd stopień zachowania struktury i funkcji oceniono na II. W wyniku braku przepływu i zasilania w wodę wiele odcinków starorzeczy ulega wypłyleniu. Akumulacja materii organicznej odkładanej w dnie zbiorników powoduje, że okres stagnacji wody staje się coraz krótszy. W tych warunkach starorzecza w całości zarastają szuwarem właściwym. Obecnie zinwentaryzowane starorzecza mają mozaikowy układ roślinności, w którym dużą część przebiegu zajmuje trzcina pospolita, manna mielec lub wysokie turzycy (błotna, dzióbkowata, pseudociborowata, prosowa). Pozostałe odcinki to statyczne zbiorniki, w których toni utrzymują się płaty osoki aloesowatej, rdestnicy pływającej, grążela żółtego. Miejscami, w dnie licznie występuje roślinność zanurzona: wywłócznik kłosowy i moczarka kanadyjska – gatunek inwazyjny obcego pochodzenia. Skład chemiczny wody, roślinność i stan linii brzegowej mogą być w znacznym stopniu uzależnione od gospodarki na sąsiadujących z tymi akwenami łąkach. Wypas bydła na gruntach przylegających skutkuje niszczeniem przez bydło roślinności nadwodnej (w tym siedlisk przyrodniczych), a także hipertrofizacją zbiorników, w których występuje wtedy zwarta pokrywa roślinności pleustonowej. Wypłylenie zbiorników i inwazja roślinności szuwarowej w większości przypadków jest procesem naturalnym. Nie dotyczy to starego koryta rzeki Węgorapy, w którym przepływ ustał w wyniku budowy Kanalu Bożajckiego i budowy obiektów inżynierskich tamujących zasilanie w wodę. Utrzymanie właściwego stanu roślinności wodnej mogłoby być możliwe w przypadku przywrócenia choćby okresowego przepływu wody.

6510 Niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Łąki grądowe, na siedliskach świeżych, eutroficznych, wielogatunkowe, użytkowane ekstensywnie w sposób tradycyjny, uprawiane bez nawożenia i podsiewania. Względna powierzchnia tego siedliska została oceniona na poziomie C, tj. powierzchnia siedliska w obszarze mieści się w przedziale 0-2% powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce, a jego stopień reprezentatywności został określony jako dobry (B). Siedlisko w obszarze reprezentowane jest przez fitocenozy ze związku *Arrhenatherion elatioris* z dominacją rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius*, owsicy omszonej *Avanula pubescens*, kostrzewy łąkowej *Festuca pratensis* i wiechliny łąkowej *Poa pratensis*. Odnaczają się dużym udziałem gatunków dwuliściennych w runi. Miedzy innymi są to gatunki diagnostyczne, charakterystyczne dla rzędu *Arrhenatheretea elatioris* i związku *Arrhenatherion elatioris* jak np. dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*, marchew zwyczajna *Daucus carota*, skalnica ziarenkowata *Saxifraga granulata* (jedynie w aspekcie wiosennym), groszek żółty *Lathyrus pratensis*, koniczyna drobnogłówna *Trifolium dubium*, konietlica łąkowa *Trisetum flavescens* czy rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*. Ze tego względu stan zachowania określono jako doskonały A przy doskonałym zachowaniu struktury (I) oraz niekorzystnym funkcji (III). Tego typu użytki zielone stwierdzono jedynie w jednym stanowisku, w pobliżu Bań Mazurskich. Pozostałe użytki zielone opisane na mapach z inwentaryzacji przyrodniczej BUL w Białymstoku, nie spełniają kryteriów łąk świeżych ani też łąk wielogatunkowych, użytkowanych ekstensywnie. Łąki na rzeką Węgorapą, oraz łąki położone na zachód od

Lasów Skaliskich, należą do łąk wilgotnych (rzęd Molinietalia) i choć spełniają kryteria ekstensywnych, półnaturalnych użytków zielonych nie są klasyfikowane jako siedlisko przyrodnicze Natura 2000. Są to cenne fitocenozy, ze stanowiskami gatunków objętych ochroną ścisłą (z rodzaju stoplamek *Dactylorhiza*), które mogą być chronione w ramach dotacji z PROW.

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*). Torfowiska przejściowe to zbiorowiska roślin nasiennych na podłożu torfowym, silnie kwaśnym. Ich cechą charakterystyczną jest zasilanie w wodę w wyniku opadów atmosferycznych, lecz także podsiąkanie wód gruntowych. Ze względu na sposób zasilania w wodę, warunki troficzne są na tych torfowiskach lepsze niż na torfowiskach wysokich. Charakteryzują się roślinnością złożoną z łąnów welnianek, turzycy nitkowatej, turzycy pospolitej i innych gatunków niskoszuwarowych, rosnących na ple torfowcowym, pozbawionym struktury kępkowo-dolinkowej. Względna powierzchnia tego siedliska oceniono na poziomie C, tj. stanowi ono 0-2% powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce, a jego stopień reprezentatywności został określony jako znaczący (C). Za charakterystyczne uważa się dominujące, niskie turzycy czy welnianki, oraz gatunki takie jak siedmiopalecznik błotny (*Comarum palustre*), bagnica torfowa (*Scheuchzeria palustris*), świbka błotna (*Triglochin palustre*), bobrek trójlistkowy (*Menyanthes trifoliata*). W wyniku eutrofizacji w składzie gatunkowym bielaw występują również gatunki łąk wilgotnych klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. Na obszarze Niecki Skaliskiej siedlisko to tworzy rozległe powierzchnie na terenie bagna Minta. W ciągu ostatnich dziesięcioleci, prawdopodobnie w wyniku działalności bobrów, na Mincie doszło do znacznego podniesienia poziomu wody. W efekcie duża część torfowiska została zatopiona, a cała Minta stała się obiektem niedostępnym w sezonie wegetacyjnym. W trakcie inwentaryzacji stwierdzono postępujący proces eutrofizacji i zarastania powierzchni torfowiska wzdłuż brzegów pasem szuwaru trzcinowego, co spowodowało ograniczenie areálu siedliska. Dlatego też stan zachowania określono jako zdegradowany przy stopniu zachowania struktury częściowo zdegradowanej (III) i funkcji niekorzystnych perspektyw (III).

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny. Wielogatunkowe lasy liściaste z dominacją dębu szypułkowego, lipy drobnolistnej, graba oraz mniejszym udziałem klonu zwyczajnego, klonu jawora, oraz drzew iglastych – sosny zwyczajnej lub świerka pospolitego. Gatunkiem charakterystycznym w warstwie krzewów jest leszczyna pospolita. Runo z dominacją geofitów wiosennych posiada liczne gatunki charakterystyczne żyznych lasów liściastych rzędu *Fagetalia* i klasy *Querco-Fagetea*. W obszarze Natura 2000 Niecka Skalska PLH280049 siedlisko to jest reprezentowane przez grąd subkontynentalny (zespół *Tilio-Carpinetum*) zubożone o gatunki typowo kontynentalne lub zubożoną postać niżowego lasu zboczowego lipowo-klonowego (zbiorowisko *Acer platanoides-Tilia cordata*). Zinwentaryzowane stanowiska lasów grądowych to najczęściej lasy lipowo-dębowo-klonowe z niewielkim udziałem graba, leszczyna pospolita, trzmieliną brodawkowatą i gatunkami charakterystycznymi runa: gwiazdnicą wielkokwiatową, przytulią rozłogową i turzycą cienistą. W wielu stanowiskach stwierdzono duży udział drzew iglastych pozostałych z dawnych nasadzeń oraz gatunków obcych jak dąb czerwony w drzewostanie czy niecierpek drobnokwiatowy w runie oraz bardzo mały udział graba. Względna powierzchnia tego siedliska została oceniona na poziomie C, tj. stanowi ono 0-2% powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce, a jego stopień reprezentatywności został określony jako znaczący (C).

91D0 Bory i lasy bagienne. W obszarze Natura 2000 siedlisko 91D0 jest reprezentowane przez dwa zespoły borów: zespół sosnowego boru bagiennego *Ass Vaccinio uliginosi* – *Pinetum Kleist* 1929 oraz zespół borealnej świerczyny *Ass Sphagno girgensohnii-Piceetum Polak*. 1962. Względna powierzchnia tego siedliska zyskała ocenę C, tj. stanowi ono poniżej 2 % powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce, a jego stopień reprezentatywności został określony jako doskonały (A). Bory sosnowe bagienne występują na podłożu organogenicznym wytworzonym z torfu wysokiego. Ich drzewostan składa się z sosny zwyczajnej i różnej ilości brzozy brodawkowatej. W runie występują licznie charakterystyczne gatunki krzewinek bagno zwyczajne i borówka bagicenna oraz gatunki mchów i roślin nasiennych przechodzące z torfowisk klasy *Oxycocco-Sphagnetea*. Ich obecność świadczy o prawidłowych stosunkach wodnych i niskiej trofi siedliska. Bory bagienne sosnowe występują w Niecce Skaliskiej na niewielkich powierzchniach (poniżej 10 ha). W wielu wydzieleniach leśnych zachodzi proces naturalnej przebudowy lasu na żyzniejsze świerczyny borealne. Świerczyny borealne zajmują siedliska z wysokim poziomem wód gruntowych, na glebach wytworzonych z torfu przejściowego lub nawet torfu niskiego. Drzewostan najczęściej jest wielowarstwowy, z gniazdami świerków w różnym wieku, pochodzących z naturalnego odnowienia. Pojedyncze krzewy kruszyny pospolitej i nalot świerka tworzą warstwę krzewów w miejscach prześwietleń. Miejscami domieszkę stanowią pojedyncze brzozy omszone lub brodawkowate, które zwiększają swój udział we wczesnych etapach sukcesji lub regeneracji boru. Runo jest słabo rozwinięte w miejscach silnie zacienionych a obecne w miejscach prześwieتلonych. Składa się głównie z warstwy mchów typowych dla

borów jak rokitnik pospolity, widłoząb wieloszczecinkowy, widłoząb miotlasty, złotowłos strojny. Rozległe płaty torfowców składają się z torfowca błotnego, torfowca Girgensohna i torfowca nastroszonego. Mniejsze darnie tworzy płonnik pospolity. Z roślin naczyniowych licznie występują krzewinki borówki czernicy. Brak gatunków przechodzących z torfowisk wysokich i krzewinek bagna oraz borówki czernicy odróżnia je od bagiennych borów sosnowych. Gatunki charakterystyczne, które licznie występują w świerczynach w Niecce Skaliskiej to torfowiec Girgensohna, torfowiec błotny, przetacznik wąskolistny, widłak jałowcowaty oraz liczne gatunki charakterystyczne rzędu i klasy. Stan zachowania świerczyn borealnych w większości oceniono jako bardzo dobry. Niecka Skalska to jedno z najważniejszych stanowisk świerczyny borealnej w Polsce. Świerczyna zajmuje tu znaczne powierzchnie (ponad 10% powierzchni lasów) i występuje z bogatym składem gatunkowym. Dlatego też stan zachowania określono jako doskonały przy stopniu zachowania struktury doskonale zachowanej (I) i funkcji dobrych perspektyw (II).

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Lasy łęgowe na terenie obszaru Natura 2000 Niecka Skalska są reprezentowane przez stanowiska łęgu olszowo-jesionowego Ass Fraxino-Alnetum. Względna powierzchnia tego siedliska zyskała ocenę C, tj. stanowi ono 0-2% powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce, a jego stopień reprezentatywności został określony jako doskonały (A). Stan zachowania siedliska oceniono jako dobry (B). Jest to siedlisko reprezentatywne dla regionu, o niewielkiej, w skali kraju, powierzchni, dobrym stanie zachowania (struktura II, funkcja II, dobre możliwości odtworzenia). Znajdują się w dolinach naturalnych cieków wodnych i mniejszych kanałów, odprowadzających wodę do Kanału Borzajckiego. Drzewostan jest zdominowany przez olszę czarną, której towarzyszą w kępach lub pojedynczo jesiony wyniosłe, świerki pospolite i brzozy omszone. Warstwa krzewów składa się z olszy czarnej, czeremchy pospolitej, porzeczki czarnej i pojedynczych świerków pospolitych, pokrywa około 30-50% powierzchni. Runo ziółoroślowe z dominacją paproci (zachyłnika błotnego, wietlicy samiczej, pióropusznika strusiego lub pokrzywy zwyczajnej, ostrożeńki błotnej i innych ziół charakterystycznych dla okresowo zalewanych łąk rzędu Molinietalia i związku Filipendulion. W miejscach z dłuższą stagnującą wodą utrzymują się fragmenty szuwaru turzycy sztywnej, brzegowej lub trzciny z domieszką innych gatunków szuwarowych. W skład charakterystycznej kombinacji gatunków najczęściej wchodzi: DAss. Lysimachia vulgaris, Solanum dulcamara, Iris pseudacorus, Carex elongata, Circaea alpina, DSAII. Alnus glutinosa, Cirsium oleraceum, ChAll. Padus avium, Ribes spicatum, Stellaria nemorum, Chrysosplenium alternifolium, Plagiomnium undulatum. Odnaczają się dobrym stanem zachowania, bogatą strukturą gatunkową, obecnością gatunków charakterystycznych, rozbudowaną stratygrafią i strukturą wiekową. Jedynie brak drzew w najstarszych klasach wieku oraz jednowiekowość i jednopiętrowość warstwy A1 odróżnia je od lasów naturalnych. Najczęstsze objawy degradacji to jednowarstwowość drzewostanu, młody wiek drzewostanu, przesuszenie wynikające z odcięcia od cieków wodnych i zakłócenia naturalnego rytmu zalewów oraz olsowienie w przypadku zbyt długiej stagnacji wody.

91F0 Łęgowe lasy wiązowo – dębowo – jesionowe. Wielogatunkowy las liściasty z rozbudowaną strukturą wiekową i przestrzenną. Parametr: Względna powierzchnia tego siedliska posiada ocenę C, tj. stanowi ono 0-2% powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce, a jego stopień reprezentatywności został określony jako znaczący (C). W warstwie A1 współdominują dąb szypułkowy, jesion wyniosły, olsza czarna, wiąz szypułkowy. Piętro A2 budują klon zwyczajny, klon jawor, lipa drobnolistna, czeremcha pospolita, olsza czarna oraz świerk pospolity. Warstwa krzewów, pokrywająca około 50-70% powierzchni składa się z leszczyny pospolitej, derenia świdwy oraz, jabłoni dzikiej, bzu czarnego, głogu jednoszyjkowego a miejscami liczne odnowienie gatunków drzewostanu, głównie klonów, wiazu szypułkowego i lipy drobnolistnej. Runo, zależnie od wilgotności podłoża stanowi mozaikę gatunków przechodzące z lasów świeżych, grądowych, lub gatunki typowe dla okresowo zalewanych łęgów. W aspekcie wiosennym licznie występują śledzienica skrętolistna, bluszcz kurdybanek, zawilec gajowy, kokorycz pusta, zioło żółta, piżmaczek pospolity, ziarnopłon wiosenny a także objęta ochroną przylaszczka pospolita. W aspekcie letnim dominują wysokie zioła: pokrzywa zwyczajna, czyściec leśny, czyściec błotny, ostrożeń warzywny, przytulia czepna, niecierpek pospolity, bniec czerwony, oraz nieliczne trawy i turzycy: prosownica rozpięchła, kostrzewa olbrzymia, trzęślica modra, turzycza leśna. Istotny element uzupełniający fizjonomię lasu stanowią pnącza i liany: chmiel zwyczajny i psianka słodkogórz. Największy płat łęgu dębowo-wiązowo-jesionowego, o bardzo dobrze zachowanej strukturze gatunkowej zachował się w Rapie koło Żabina, wokół grobowca rodziny von Farenheidów. Jego klasyfikacja nie budzi wątpliwości. Liczne gatunki charakterystyczne potwierdzają przynależność do zespołu Ficario-Ulmetum, podzwiązku Ulmenion minoris i związku Alno-Ulmion. Ze względu na sąsiedztwo drogi publicznej od strony zachodniej i gruntów rolnych od północy, w strefie brzegowej lasu występują gatunki ruderalne, a nawet inwazyjne. W drzewostanie spotkać można dąb czerwony i klon jesionolistny, w runie niecierpka pospolitego. Mimo niewielkiej powierzchni (w skali Niecki Skaliskiej), opisany łęg jest wyjątkowo bogaty gatunkowo i posiada stratygrafię, strukturę wiekową i skład

gatunkowy zbliżony do lasu naturalnego.

6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne. Siedlisko zajmujące z natury niewielkie powierzchnie, ciągnące się wzdłuż brzegów rzek, strumieni i starorzeczy. Rozwija się na siedliskach bogatych azot w antropogenicznych, w sąsiedztwie łąk, ugorów, łozowisk. Fizjonomię zarośli określają wysokie, wieloletnie zioła jak pokrzywa zwyczajna, wierzbownica kosmata, sadziec konopiasty, ostrożeń warzywny, wiązówka błotna i kielisznik zaroślowy. Na terenie Niecki Skaliskiej występuje na brzegach Węgorapy oraz jej starorzeczy. Opisane płaty są zbliżone najczęściej do zespołów *Urtico-Calystegietum sepium* Gors et Mull 1969, rzadziej *Calystegio-Eupatorietum*. Ich występowanie jest uwarunkowane obecnością wody i okresowych zalewów oraz właściwymi warunkami świetlnymi, dlatego najczęściej występuje nad brzegami w sąsiedztwie łąk i pastwisk. Siedlisko zajmujące niewielką powierzchnię. Jego reprezentatywność oceniono jako nieznaczącą - D.

1352 Wilk *Canis lupus*. Jako obszar występowania przyjmuje się całość leśnych obszarów ostoi. Wymaga rozległych trudnodostępnych ostoi. Korzystne warunki dla gatunku występują dzięki dużej zwartości kompleksu lasów Skaliskich oraz występowaniu w obszarów bagiennych, w obrębie których wilk rozrodu warunki dla rozrodu. Liczebność stałej populacji ostoi określono na 12 osobników, przypuszczalnie – 2 watahy (Raczyński T. 2015). Należy jednak podkreślić, że w ostatnich latach populacja wilków w Polsce jest dynamiczna. Dlatego stan populacji wymaga stałego monitorowania. Na ocenę ogólną dobrą gatunku w obszarze (B), składa się ocena populacji (C), ponieważ liczebność wilka mieści się w przedziale między 0% a 2 % populacji krajowej, doskonały stan zachowania (A) oraz izolacja na poziomie C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*. Według szacunków, w oparciu o dane zebrane przez RDOŚ w Olsztynie z inwentaryzacji tego gatunku w województwie warmińsko-mazurskim (RDOŚ Olsztyn. 2014.), osiadła populacja bobra obejmuje od 4 do 8 rodzin tj. od 32 do 64 osobników. Na dobrą ocenę ogólną gatunku w obszarze (B), składa się ocena populacji (C), ponieważ liczebność bobra mieści się w przedziale między 0% a 2 % populacji krajowej, doskonały stan zachowania (A) oraz izolacja na poziomie B - populacja nieizolowana, ale występującą na peryferiach zasięgu gatunku. 1355 Wydra *Lutra lutra*. Jest to gatunek ziemno-wodny, którego liczebność i położenie stanowisk ulega stałym zmianom z uwagi na sygnalizowane kolizje z gospodarką rybacką. Na terenie ostoi może występować od 15 do 20 osobników. Stanowiska tego gatunku występowały m.in. w ciągu rzeki Gołdapa, na Kanale Brożajckim, w rzece Węgorapa, w cieku wodnym Bachutka i stawach rybackich w północno-wschodniej części ostoi (Raczyński T. 2015.). Wydra korzysta z ochrony bobra, ponieważ jego obecność zwiększa również liczbę miejsc dogodnych dla wydr. Występowanie wydry w obszarze charakteryzuje ocena ogólna – dobra (B), populacja (C) mieszcząca się w granicach od 0% do 2% populacji krajowej, doskonały stan zachowania (A) oraz izolacja na poziomie (B) populacja nieizolowana, ale występującą na peryferiach zasięgu gatunku.

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*. Jest to największy krajowy gatunek traszek. Przeciętna długość ciała samców to 11-12 cm, natomiast samic 13-14 cm. Jest najsilniej związanym ze środowiskiem wodnym gatunkiem traszek występujących w Polsce. Zimą spędza w stanie hibernacji w norach, wykrotach itp., a wiosną migruje do środowiska wodnego w celu przystąpienia do rozrodu. Preferuje średnie lub duże zbiorniki wody stojącej, bogato zarośnięte i pozbawione ryb. W Polsce występuje na terenie całego kraju, jednak jej rozmieszczenie jest słabo poznane. Liczebność gatunku w obszarze Natura 2000 mieści się w przedziale 0-2% populacji krajowej (C). Ponadto, populacja traszki grzebieniastej charakteryzuje się średnim stanem zachowania (C), izolacją na poziomie (C) - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania oraz znaczącą ocenę ogólną (C). Podstawowymi czynnikami stanowiącymi zagrożenie dla populacji tego gatunku są: fragmentacja środowiska, zanik i zarybianie niewielkich naturalnych zbiorników wodnych, chemizacja rolnictwa i ruch kołowy.

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*. Stan ochrony tego gatunku w obszarze Natura 2000 został oszacowany jako właściwy niezadowolający (U1). Gatunek ten został stwierdzony na stanowiskach położonych we wschodniej, jak i zachodniej części obszaru. Obejmowały one starorzecza i kompleksy stawów posiadające dobrze rozwinięte szuwały i nasłonecznione płycizny, w których dodatkowo gospodarka rybacka prowadzona jest z mniejszym natężeniem. Gatunek ten charakteryzuje się liczebnością mieszczącą się w przedziale 0 -2% populacji krajowej (ocena populacji C). Siedliska kumaka znajdują się w dobrym stanie zachowania. Parametr ten został oceniony w oparciu o elementy siedliska istotne z punktu widzenia jego biologii, a zwłaszcza te, które mają wpływ na dynamikę populacji. Należy jednak przeciwdziałać postępującym, realnym zagrożeniom - zarówno dla siedlisk kumaka, jak też dla jego populacji (Tatoj K. Tatoj. A. 2020.). Brak takich działań może skutkować znacznym obniżeniem takiej oceny w przyszłości, która jest obecnie na znaczącym poziomie (C). Zagrożeniami dla kumaka nizinnego w skali globalnej są: zanik miejsc odpowiednich do rozrodu, osuszanie mokradeł, likwidacja starorzeczy i regulacja rzek, sypanie wałów

ograniczających okresowe wylewy, zaśmiecanie i zarybianie niewielkich zbiorników wodnych, chemizacja rolnictwa. Istotnymi zagrożeniami są również fragmentacja krajobrazu i powstawanie barier utrudniających lub uniemożliwiających dyspersję osobników o kolonizowanie nowo powstających zbiorników.

1130 Boleń *Aspius aspius*. Gatunek migrujący i bardzo rzadki. Występujący na zbiorniku zaporowym w Ołowniku oraz powyżej niego. Siedliskiem bolenia może być także rzeka Gołdapa i rz. Węgorapa oraz kanał Brożajski (Raczyński T. 2015.). Ze względu na rzadkość tego gatunku w całej Polsce konieczne jest pilne opracowanie programu udroźnienia rzek dla gatunków migrujących. Wówczas będzie możliwe określenie stanu przedmiotu ochrony na terenie obszaru Natura 2000. Boleń jest gatunkiem dla którego bardzo ważna jest drożność koryta rzeki, natomiast na danym obszarze występuje gęsta sieć zapór i jazów uniemożliwiające migrację ryb. Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w obszarze została oceniona jako zła (U2). Perspektywa zachowania gatunku posiada ocenę niezadowalającą (U1), ponieważ siedlisko bolenia jest poddawane antropopresji na skutek licznych barier migracyjnych, regulacji rzeki oraz kłusownictwa i wędkarstwa. Zachowanie tego gatunku w obszarze jest możliwe pod warunkiem udroźnienia koryt rzecznych. Populacja bolenia mieści się w przedziale 0-2% populacji krajowej (C), posiada średni stan zachowania (C) oraz jest nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania (C). Ocenę ogólną gatunku w obszarze oceniono na poziomie znaczącym (C). 1145 Piskorz *Misgurnus fossilis*. Gatunek bardzo rzadki. Populacja niegdyś bardzo licznego w Polsce gatunku spadła z uwagi na dewastację naturalnego środowiska gatunku związanej przede wszystkim z zanieczyszczeniem wód w rzekach i zbiornikach wodnych. Z materiałów literaturowych wynika, że gatunek licznie występował w Węgorapie. Budowa kanału Bożajckiego i izolacja starorzeczy Węgorapy spowodowała izolację lokalnych populacji, co jest niekorzystne dla zachowania gatunku. Potwierdzono występowanie gatunku w cieku wodnym Bachutka w okolicy ujścia do Kanału Bożajckiego oraz rzece Irce. Prawdopodobnie bytuje także w stawach rybnych, z którymi łączą się cieki wodne będące siedliskiem gatunku. Ponadto piskorz występuje w starorzeczach Węgorapy w okolicach Dąbrówki (Raczyński T. 2015.). Ocena ogólna populacji piskorza w obszarze jest dobra (B), na co składa się ocena populacji mieszcząca się w przedziale od 0-2% populacji krajowej (C), dokonały stan zachowania (A) oraz izolacja na poziomie (C).

1149 Koza *Cobitis taenia*. Gatunek liczny we wszystkich rzekach osto. W obszarze występują odpowiednie siedliska dla gatunku - rzeki o dnie mulisto-piaszczystym oraz stosunkowo małym przepływie. Istotna jest także mozaikowość siedliska, występowanie zagłębień w dnie. Gatunek występuje w mieszanych populacjach, wskazane jest rozpoznanie w zakresie czystości populacji i jej ochrona. Najliczniej stwierdzony w Starej Gołdapie, Węgorapie i Gołdapie (Raczyński T. 2015.). Ocena ogólna: znacząca; Populacja: stanowi od 0-2% populacji krajowej (C); Stan zachowania: średni lub zdegradowany (C); Izolacja: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania (C).

1163 Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*. Występowanie gatunku nie zostało potwierdzone badaniami w terenie. Istnieje możliwość, że występuje w cieku bez nazwy wypływającym z Federacji Rosyjskiej oraz w innym cieku bez nazwy wpływającym do rzeki Gołdapa. Odpowiednie siedliska ma również na rzece Węgorapie, na odcinku w którym posiada górski charakter (Raczyński T. 2015.). Zagrożeniem dla tego gatunku jest dzielenie populacji różnymi obiektami piętrzącymi wodę uniemożliwiającymi swobodną migrację oraz ogólny wzrost eutrofii i skażenie zanieczyszczeniami, w tym wynikającymi z rozwoju hodowli stawowej ryb w dolinach rzek Niecki (Cichocki Z. 2012.). Ocena ogólna: znacząca; Populacja: stanowi od 0-2% populacji krajowej (C); Stan zachowania: średni lub zdegradowany (C); Izolacja: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania (C).

1032 Skójką gruboskorupowa *Unio crassus*. Występuje na całej długości rzek Gołdapa, Węgorapa, Stara Gołdapa, Stara Węgorapa i Kanał Brożajski. Natomiast brak jej w małych ciekach będących dopływami do tych rzek i kanału. Inwentaryzacja małży pokazuje, że rozkład osobników w środowisku nie układa się równomiernie. O dobrej kondycji małży z rodzaju skójkowatych pośrednio świadczy dość pospolite występowanie różanki. Poza skójką gruboskorupową wykazano również skójkę malarską oraz szczeżuję wielką (Raczyński T. 2015.). Liczebność skójki zmniejsza się gwałtownie ze względu na chemiczne zanieczyszczenie wód, negatywny wpływ melioracji i regulacji koryta rzek, ubożenie rybostanu - brak naturalnych żywicieli glochidiów (głównie karp). Ocena ogólna: znacząca; Populacja: stanowi od 0-2% populacji krajowej (C); Stan zachowania: średni lub zdegradowany (C); Izolacja: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania (C).

1042 Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*. Gatunkiem szeroko rozpowszechnionym na terenie Polski, poza wyższymi partiami góorskimi. Preferuje od umiarkowano kwaśnych po słabo zasadowe wody stojące, szczególnie o bogatej (ale niezbyt zwartej) roślinności wynurzonej i zanurzonej, reprezentowanej na przykład przez ramienice *Characeae*, turzyce *Carex* sp., osokę aloesowatą *Stratiotes aloides*, torfowce *Sphagnum* sp. W monitoringu zalotki większej w latach 2016-2017 na obszarach Natura 2000 została zwiększona liczba

kontrolowanych stanowisk w porównaniu do lat ubiegłych o nowe 21 stanowisk. Wskazuje to m.in. na nowe tereny zajmowane przez gatunek. Niezmiennym mankamentem wpływającym na wahanie się populacji zalotki większej jest zarastanie siedlisk i zmiany poziomu wody. O ile sama ocena populacji jest na poziomie właściwym (FV), to warunki na poszczególnych siedliskach oraz ogólnie w skali kraju są na granicy właściwych (FV) i niezadawalających (U1), z przewagą w kierunku drugich (Kucharzyk J. 2020). Ocena populacji: C – liczebność populacji mieści się w przedziale 0-2% liczebności populacji ogólnopolskiej; Ocena stanu zachowania: C – tereny na których gatunek mógłby występować lub występuje należy ocenić na niezadawalające; Ocena izolacji: C – populacja nie jest izolowana i znajduje się w obrębie zasięgu występowania gatunku. Ocena ogólna: C – wartość obszaru Natura 2000 Niecka Skalska dla ochrony zalotki większej jest znacząca.

1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*. Gatunek ten charakteryzuje się brakiem specyficznych wymagań siedliskowych (choć preferuje tereny wilgotne, notowana jest także jego ekspansja w stronę bardziej suchych terenów) i powiązaniem z roślinami żywicielskimi charakteryzującymi się szerokim występowaniem (*Rumex* spp.). Występuje zwykle w znacznym rozproszeniu, rzadko na jednym stanowisku notuje się więcej niż kilka osobników. Czerwończyk nieparek został odnotowany na czterech stanowiskach na terenie obszaru Natura 2000, przy czym w rzeczywistości stanowiska te obejmują niemal wszystkie potencjalnie dostępne tereny nieleśne ostoi. Ocena populacji: C – liczebność populacji mieści się w przedziale 0-2% liczebności populacji ogólnopolskiej; Ocena stanu zachowania: dobry: B – tereny łąkowe zajmowane przez gatunek są zachowane w stanie bardzo zróżnicowanym – od bardzo dobrego, przez dobry do niezadawalającego. Dużą część stanowiska stanowią tereny rolnicze, na których gatunek może pojawiać się okresowo bądź migrować, przy czym na ich skrajach także notowano rośliny żywicielskie (w miejscach, gdzie pola dochodzą do rzek / kanałów) bądź nektarodajne, a więc także są znaczące dla zachowania gatunku. W obszarze znajduje się ogromna powierzchnia stanowisk, stwierdzono występowanie osobników obu płci praktycznie w każdej części obszaru Natura 2000 i dostępność roślin żywicielskich i nektarodajnych (często w dużym rozproszeniu) (Kucharzyk T. 2020.). Ocena izolacji: C – populacja nie jest izolowana i znajduje się w obrębie zasięgu występowania gatunku; Ocena ogólna: dobra: B. Gatunek ten występował na praktycznie wszystkich potencjalnie dostępnych siedliskach nieleśnych na terenie całego obszaru, w niektórych miejscach, jak we wschodniej części Bań Mazurskich stosunkowo licznie. Zajmował także siedliska nieoptymalne, jak skraje pól uprawnych, co wskazuje na fakt, że liczba osobników tego występującego zwykle w dużym rozproszeniu i nielicznie gatunku jest znaczna. Czerwończyk nieparek występuje na badanym terenie stosunkowo nielicznie. Liczba osobników na terenie obszaru Natura 2000 wynosi od 51 do 100 osobników. Liczebność ta może podlegać corocznym fluktuacjom.

5339 Różanka *Rhodeus sericeus amarus*. Gatunek stwierdzony został w wyniku inwentaryzacji ichtiofauny przeprowadzonej w 2015 r. ramach uzupełnienia stanu wiedzy gatunków ryb i minoga na terenie obszaru Natura 2000. Gatunek stwierdzono na 5 spośród 16 stanowisk badawczych (31%). Odnotowano łącznie 396 osobników. W składzie ilościowym różanka stanowiła 14% udziału w ichtiofaunie. Najliczniej występowała na rzece Gołdap w Baniach Mazurskich. Jest to ryba należąca do ostrakofilnej grupy rozrodzkiej tzn. część jej cyklu życiowego przebiega w cieple małża (Raczyński T. 2015.). W obszarze występuje dość liczna populacja małży z rodzaju skójkowatych Unionidae. Ocena ogólna: znacząca; Populacja: stanowi od 0-2% populacji krajowej (C); Stan zachowania: średni lub zdegradowany (C); Izolacja: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania (C).

1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*. Badania ichtiofauny przeprowadzone w 2012 r. na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych jak i badania uzupełniające wynikające z uzupełnienia stanu wiedzy na potrzeby PZO wykonane w 2015 r. nie potwierdziły występowania gatunku w obszarze. Raport z inwentaryzacji ichtiofauny z 2015 r. wskazuje możliwość występowania gatunku jedynie w dwóch niewielkich ciekach bez nazwy, jednak żaden z nich nie leży w obrębie ani w otoczeniu siedlisk tego gatunku wskazanych w materiałach WZS z 2008 r. Podkreślić należy, że obecność minoga strumieniowego w obszarze Natura 2000 wynika jedynie z raportu prac WZS. W tych materiałach znajduje się krótka informacja o występowaniu minoga strumieniowego w rzekach Węgorapa i Gołdapa, jednak nie wskazano źródła pochodzenia tych danych. W związku z tym nie istnieje możliwość określenia, czy pochodzą one z przeprowadzonej inwentaryzacji ichtiofauny, wywiadu środowiskowego, czy jedynie z analizy istniejących wówczas uwarunkowań przyrodniczych. W rezultacie przesłanką do usunięcia tego przedmiotu ochrony jest prawdopodobieństwo popełnienia pierwotnego błędu naukowego w trakcie prac Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego nad aktualizacją Standardowego Formularza Danych w 2008 r. Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w obszarze jest zła (U2). Składa się na nią m.in. brak stwierdzenia gatunku na 16 zbadanych stanowiskach (Raczyński T. 2015.), z uwzględnieniem miejsc występowania minoga wskazanych w danych WZS. Na uwagę zasługuje także parametr opisujący perspektywy zachowania gatunku, oceniony

na poziomie zły (U2). Autor badań ichtiologicznych uznał, że zachowanie gatunku w perspektywie najbliższych 10 lat jest mało prawdopodobne. Ponadto na odcinkach rzek, które mogą stanowić siedlisko minoga znajdują się budowle hydrotechniczne bez przepławek uniemożliwiające swobodną migrację ryb i minogów. Dodatkowo czynnikiem ujemnie wpływającym na ten gatunek jest ogólny wzrost eutroficzności i chemiczne zanieczyszczenia, z rozwoju hodowli stawowej ryb, spływu z pól i niskiego stanu sanitacji terenu. Bariery w postaci elektrowni wodnych uniemożliwiają przenikanie tego gatunku do wyżej położonych części dorzecza (również przegrodzonych w wielu miejscach). Rzeką Gołdapa jest podzielona na wiele niekomunikujących się ze sobą odcinków przez piętrzenia MEW Grunajki, MEW Boćwinka oraz znajdująca się wyżej MEW Boćwinka Nowa (II) i MEW w Różyńsku. W wyniku zabudowy powyżej piętrzenia MEW Grunajki rzeka straciła swój pierwotny charakter, zachowując go tylko na odcinku około 15 km w dół od ujścia Kanału Brożajckiego. Główna masa jej wód odprowadzana jest do Węgorapy przez Kanał Brożajcki o dł. 7,6 km. W pobliżu wylotu kanału Brożajckiego do Węgorapy występuje inna przeszkoda - MEW Brożajcie o wysokości spadu 3,8 m. Jaz piętrzący wodę jest bez przepławki, co uniemożliwia wędrówkę organizmów wodnych w górę i w dół cieku. Na skutek odprowadzania wody przez kanał, stare koryto Gołdapy pozbawione jest zasilania wodami rzeki. Dopływy starego odcinka Gołdapy stanowią tylko niewielkie ciekły naturalne oraz woda z sieci rowów melioracyjnych, dlatego przez większą część roku koryto Gołdapy stanowi kanał o nieznacznym nurcie i przepływie (Cichocki Z. 2012.).

Gatunek czeka na zgodę Komisji Europejskiej na usunięcie z katalogu przedmiotów ochrony obszaru.

1361 Ryś *Lynx lynx* Występuje pojedynczo, gatunek przechodni, prawdopodobnie na całym leśnym terenie ostoi. Korzystne warunki dla gatunku - podobnie jak dla wilka - występują dzięki zwartości lasów Skaliskich i gęstości podszytu. Gatunek wymaga rozległych niepofragmentowanych obszarów leśnych pozwalających się na częste przemieszczania na znaczne odległości (terytorium samców może osiągać 250 km²). Terytorium rysia obejmuje oprócz Lasów Skaliskich Puszcę Romnicką i Borecką, choć pomiędzy tymi kompleksami leśnymi występuje wiele barier dla gatunku - oprócz dróg, zabudowy są nimi duże otwarte przestrzenie pól. Ryś prowadzi nocny tryb życia. Młode są często przenoszone przez matkę do różnych kryjówek. Gatunek posiada ocenę populacji D.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	F03.02.03		b
M	I01		b
L	G01.01.02		b
M	H01		b
H	B02.04		b
M	XE		b
M	E01.03		b
L	A03.03		b
M	D01.01		b
H	A02		b
H	J02		b
M	G01.01		b
H	B02.02		b
M	J02.04.01		b
H	B07		b
M	F02.03		b
M	J02.01		b
L	K01.02		i

L	K02.01		i
L	J02.05		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewewnętrzne [i o b]
H	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Chachulski Ł. 2012. Wyniki prac terenowych prowadzonych dla potrzeb weryfikacji siedlisk na obszarze Natura 2000 Niecka Skalska2. Hołdyński C., Kołodziej P., Wąsowicz K. 2008. Inwentaryzacja botaniczna3. Kondracki J. 2001. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 4. Matuszkiewicz J., M. 2005. Zespoły leśne Polski Wydawnictwo Naukowe PWN5. Pochocka-Szwarc K. 2005. Zagadka zaniku jeziora skaliskiego w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich. Przegląd Geologiczny vol. 53, nr10/1, ss. 873-8786. Polakowski B. 1962. Bory świerkowe na torfowiskach (zespół Piceo-Sphagnetum girgensohnii) w północno-wschodniej Polsce - Fichtenwalder auf Torfboden (Piceo-Sphagnetum girgensohnii) in Nordostpolen. Fragmenta Floristica et Geobotanica Ann.VIII, Pars 2: 139-1567. Słoboda L. 2008. Charakterystyka cennych pod względem przyrodniczo-wędkarskim fragmentów Węgorapy, Kanalu Brożajckiego i Goldapy.8. Sokołowski A. W. 1980. Zbiorowiska leśne północno-wschodniej Polski. Monographiae Botanicae Vol. LX 9. Tomaszewicz H.1979. Roślinność wodna i szuwarowa Polski (Klasy: Lemnetaea, Charetea, Potamogetonetea, Phragmitetea) wg stanu zbadania na rok 1975. Rozprawy UW, 325. Warszawa, Uniwersytet Warszawski10. Cichocki Z. 2012. Projekt planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Niecka Skalska PLH280023. Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie. RDOŚ Olsztyn. Msc.11. Baza danych polskich obszarów Natura 2000 (aktualizacja 5.08.2019 r.). Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.12. Hołdyński Cz. i in. 2008. Raport WZS z wykonanego dzieła utrwalone w formie: SDF dla Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 2000 pn. Niecka Skalska, oraz dokumentacji fotograficznej. RDOŚ Olsztyn. Msc.13. Raczyński T. 2015. Inwentaryzacja przyrodnicza skóki gruboskorupowej, minoga strumieniowego, głowacza białopłetwego, bolenia, kozy, piskorza, wydry, wilka i rysia w obszarze Natura 2000 Niecka Skalska PLH280049. RDOŚ Olsztyn. Msc. 14. Bubak I. i in. 2015. Ekspertyza hydrologiczna i hydrochemiczna siedlisk przyrodniczych: 91D0 Bory i lasy bagienne oraz 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska w obszarze Natura 2000 Niecka Skalska PLH280049, określenie przyczyn ich degradacji i procesów w nich zachodzących – Dokumentacja do operatu hydrologicznego i hydrochemicznego dla siedlisk przyrodniczych. RDOŚ Olsztyn. Msc. 15. RDOŚ Olsztyn. Inwentaryzacja stanowisk bobra europejskiego na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2014. 16.

Kucharzyk J. (red.) 2020. Ekspertyza przyrodnicza dla obszaru Natura 2000 Niecka Skalska PLH280049 dotycząca czerwonończyka nieparka (*Lycaena dispar*) i zalotki większej (*Leucorrhinia pectoralis*) na potrzeby projektu POIS.02.04.00-00-0191/16 pn. „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych”. Centrum Ochrony Mokradeł. RDOŚ Olsztyn. Msc. 17. Tatoj. K. Tatoj A. 2020. Raport z inwentaryzacji kumaka nizinnego *Bombina bombina* oraz traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* w obszarze Natura 2000 Niecka Skalska PLH280049 zrealizowany w ramach projektu POIS.02.04.00-00-0191/16 pn.: „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych”. RDOŚ Olsztyn. Msc.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	99.55				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy	*	99.55

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie
Adres:	Polska Dworcowa 60 10-437 Olsztyn
Adres e-mail:	sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Niecka Skalska PLH280049 Link: http://edzienniki.olsztyn.uw.gov.pl/legalact/2014/4070/
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH280049

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒

Tak

☐

Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)